

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 24

Fylke:

Tilleggsspørsmål nr.

Herad:

Emne: Måltiden og mat

Bygdelag:

Oppskr. av: Arnt Sædum

Gard:

(adresse):

Gornheim P.O.

G.nr. 80

Br.nr. 107³A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

og min far (C. a. Sædum f. 1897 bost.)
Spjysdeng

SVAR

1. Sommeren 5 vinturen 4 måltider var for de alen. - vi 4 om sommeren og 4 om vinteren enkelte 3 - " - 3 - " -
2. Det var: Mårråmat, dill, mæssa, eftasval og karelsmat. Falåttin, ja som om tider i vår ånna, öktelbeta, när de gir ut efter middagsvila. (En kaffkopp og ei bröskive)
3. Sommeren var arbeidskia fra 5 om mårrån til 8 om kvällen. Om vinteren fra 6 til 8 om kvällen.
4. Nei - men en slakter må jo ha om eni anu en kopp kaffi for han begynner - kanskje en dram.
5. Middagen var allis hovedmålt.
6. 7 gamle dage var det nok ofte villing til morgens mat, med et brösläcke eller leijlompse til. Det var for den tid kaffen kom. Da omströb. Til dill enkelte ganger opvarmede rester fra forrige dags middag - Ellers mjök og brös eller villing og brös. - Om sommeren ofte söll⁴ (Sör mjök og flabbrös)

7. Særskilt mat for de ulike ukedage
 var ikkje brukt. De mest dage
 måtte da vere torsdag wor mange
 brukte kjøtsuppe, kjøtt og fisk og
 lørdag med sild og villing til middag.

= To ganger
 i åken
 brukte fleu
 å koke suppe
 Da spiste
 søndag og fredag

8. Om sommereu bruktes mer spe
 kemat enn om vinteren. -

9. Hvor ofte en hadde kjøtt eller fisk var
 det ingen regel for men tirsdagen
 varierer med kjøtt og fisk og suppe, (kartisuppe var da
 oppvarmt suppe og pannekake, sild
 fisk poteter og villing eller grøt. Andre
 dage, pølse, klubb, klaf (med stekt fisk til)
 Sild (saltet) Spekemat (av fisk eller kjøtt)

vandige

- denne mest brukt om sommereu.

Tørket fisk og tørt fisk (tørkfisk)

Forskjellig
 slags

Villing ble også brukt som skumal.
 til middagen eller grøt. Men grøten var jo

10. Flabbrot er det nå slutt med. Det
 vil si de hjembrakte for det finnes
 ingen bagerkjenninger mer. På det
 minste all flabbrot som nå brukes
 er kjøpt i poser hos landhandleren.
 Men til spekemat må det jo vere
 flabbrot, men spekemat blir nå
 lite brukt. Sall - er enjolk og
 flabbrot var i gammel tid mye
 brukt om sommereu. -

enterte
 " og ofte
 ender rett
 til middag
 men da oppst
 noe ekstra
 til kvell. -

11. Da etter opp en matliste for en
 ukke er ikke stort verd for kosten
 varierte på de forskjellige gårde
 mere den gang en idag

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

12. Fdaz blir det brukt saft og frukt
 og grønnsaker i husholdningen, noe

5100 Tørfisk og sild ble kjøpt om høsten. På en midda
 stor gård = 1 kande sild og 1 våg (18 kg) tørfisk.

- Noe som i gammal tid var svært
lite brukt. Derimot kjøpes det idag
en hel del fersk fisk påsar, kjødding,
kjøtt og hermetikk til husholdningene
noe som før var en ukjent ting
(for 60-80 år siden)
13. Ertisuppe med sprunget kjøtt og flekk.
14. Idag hjelper alle slags mat. men
jeg har kjent gamle som kjerringe
som ikke ville stekte en hare for
da blei grøta ødelagt. De sa de
"ikke gå slik. Det blei søgt eller
gitt bort."
15. Malsittiasjoneer kunne av og
ved uskrikkelig var bare misdekkelig

Av villing var det:

Vassvilling av havre eller byggrjøt
mjølk - " - av " -
Byggrjøt - "
mjølk - " -

(Spissøl) Spissøl - " - og Øllovilling)

Av grøt:

Vassgrøt " - " - " - " = (Alm.
mjølk - " - " - " - " for kull
mat.
for i fia.)
Byggrjøt - "
mjølk - " -
Fløtgrøt - st. haus og som aarnegrøt
Kuelbraggrøt - var laget av kakke
oppskarrede poteter, mjølk og byggrjøt.

Eftasveit, or -
da var det kaffi og bröð. (omns
bröð = (kakú))

Et gammult sleivort om koster
i gammel tid, der den var så
som så, sa: „Atten gonger villing,
og oittun gonger graut - ná
liu det ste helja.“ - Det var
jo en overdrivelse; men graut og
villing var nyr brukt sammen
med smjök. For all nyr på
en gård var jo dengang mer og
mindre nyr i husholdningen.
Det var jo dengang intet solgt
annet - en smár; men det var
ikke overalt at det heller ble gjort,
til hvr tid. —

Ummer beskruingen om tröskur
vankit dit drann og skömat
på laven.

5100